

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Zittingsdocument

A7-0025/2011

3.2.2011

VERSLAG

over "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels"
(2010/2239(INI))

Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

Rapporteur: Ria Oomen-Ruijten

Rapporteur voor advies (*): George Sabin Cutaş, Commissie economische en
monetaire zaken

(*) Procedure met medeverantwoordelijke commissies - Artikel 50 van het
Reglement

INHOUD

	Blz.
ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	3
TOELICHTING	15
ADVIES VAN DE COMMISSIE ECONOMISCHE EN MONETAIRE ZAKEN	19
ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING.....	28
ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GENDERGELIJKHEID	33
UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE.....	39

ONTWERPRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels" (2010/2239(INI))

Het Europees Parlement,

- gezien de horizontale sociale clausule in artikel 9 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
- gezien het Groenboek van de Commissie van 7 juli 2010 getiteld "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels" (COM(2010)0365),
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 11 november 2010 over demografische vraagstukken en de solidariteit tussen de generaties,¹,
- gezien het verslag van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het Groenboek van de Commissie van 7 juli 2010 getiteld "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels"²,
- gezien het voorstel van de Commissie voor een besluit van de Raad betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten: Deel II van de geïntegreerde richtsnoeren van Europa 2020 (COM(2010)0193), en onder verwijzing naar zijn desbetreffende resolutie van 8 september 2010³,
- gezien de mededeling van de Commissie van 29 april 2009 getiteld "Opvangen van de gevolgen van de vergrijzing in de EU (Vergrijzingsverslag 2009)" (COM(2009)0180), en onder verwijzing naar zijn resolutie van 7 september 2010⁴,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 6 mei 2009 over de actieve inclusie van personen die van de arbeidsmarkt zijn uitgesloten⁵,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 6 mei 2009 over de vernieuwde sociale agenda⁶,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 20 november 2008 over de toekomst van socialezekerheidsstelsels en pensioenen: financiering en ontwikkeling in de richting van individualisering⁷,
- onder verwijzing naar zijn resolutie van 9 oktober 2008 over de bevordering van sociale integratie en bestrijding van armoede, met inbegrip van armoede onder kinderen, in de EU⁸,

¹ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0400.

² EESC/SOC/386, 20 januari 2011.

³ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0309.

⁴ Aangenomen teksten, P7_TA(2010)0306.

⁵ Aangenomen teksten, P6_TA(2009)0371.

⁶ Aangenomen teksten, P6_TA(2009)0370.

⁷ PB C 16E van 22.1.2010, blz. 25.

⁸ PB C 9E van 15.1.2010, blz. 11.

- gezien het voorstel van de Commissie voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de verbetering van de meeneembaarheid van aanvullende pensioenrechten (COM(2005)0507), en onder verwijzing naar zijn resolutie van 20 juni 2007¹,
 - gelet op de strategie die de Europese Raad in 2001 te Stockholm heeft uitgestippeld met als doel hervorming van de pensioenstelsels in Europa,
 - gelet op het besluit dat de Europese Raad in 2001 te Laken heeft genomen inzake gemeenschappelijke doelstellingen voor pensioenen om deze adequaat, houdbaar en flexibel te maken,
 - gelet op het Handvest van de grondrechten en met name artikel 23,
 - gelet op artikel 48 van het Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken en de adviezen van de Commissie economische en monetaire zaken, de Commissie interne markt en consumentenbescherming en de Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid (A7-0025/2011),
- A. overwegende dat men ten gevolge van werkloosheid, die met name laaggeschoolde jongeren treft, of door langere en soms hogere opleidingen tegenwoordig pas op latere leeftijd de arbeidsmarkt betreedt en dat men gemiddeld de arbeidsmarkt vóór het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd verlaat, dat het beroepsleven wordt onderbroken door perioden van inactiviteit en dat de mensen steeds ouder worden,
 - B. overwegende dat de financieel-economische crisis de onderliggende demografische uitdaging waar de EU zich voor gesteld ziet, significant heeft vergroot,
 - C. overwegende dat volgens de huidige cijfers het aantal mensen dat de arbeidsmarkt betreedt, dalende is (de beroepsbevolking in de EU zal vanaf 2012 beginnen te krimpen) en dat het aantal gepensioneerden toeneemt (in 2008 waren er in de EU vier werkenden per 65-plusser, in 2020 zal de verhouding vijf op een zijn en in 2060 twee op een); overwegende dat deze ontwikkeling als gevolg van demografische verschillen per lidstaat varieert,
 - D. overwegende dat het aanbieden van adequate, houdbare en zekere pensioenen onlosmakelijk verbonden is met een hogere arbeidsparticipatie, een grotere productiviteit en economische groei,
 - E. overwegende dat bij het economisch bestuur van de Europese Unie rekening moet worden gehouden met de holistische benadering die in het Groenboek wordt uiteengezet,
 - F. overwegende dat de financiële crisis heeft geleid tot toename van werkloosheid, armoede en sociale uitsluiting, tot een toenemend begrotingstekort in veel lidstaten en tot problemen bij de financiering van de pensioenen (of deze nu via belastingen of anderszins worden gefinancierd), en dat de crisis heeft aangetoond hoe wankel bepaalde pensioenfondsstelsels zijn,
 - G. overwegende dat het in de EU 2020-strategie gestelde doel van een arbeidsparticipatiegraad van 75% moet bijdragen tot de duurzaamheid van de

¹ PB C 146E van 12.6.2008, blz. 122.

pensioenstelsels,

- H. overwegende dat het toenemende aantal tijdelijke en onzekere banen ertoe leidt dat minder bijdragen aan pensioenstelsels worden betaald, waardoor de stabiliteit van die stelsels en de toereikendheid van de pensioenen in de toekomst in gevaar komen,
- I. overwegende dat het verminderen van risico's en het opvangen van schokken factoren zijn waarmee bij het ontwerp van pensioenstelsels rekening dient te worden gehouden,
- J. overwegende dat degenen die hun tijd en capaciteiten besteden aan de opvoeding van kinderen of aan de verzorging van ouderen, door de maatschappij erkend moeten worden en dat dit kan worden bewerkstelligd door deze mensen eigen rechten toe te kennen, met name wat pensioenen betreft,
- K. overwegende dat gelijkheid van mannen en vrouwen een waarde, een doelstelling en een grondrecht in de Unie is, en dat de EU-instellingen de plicht hebben gendergelijkheid in al hun handelen een plaats te geven,
- L. overwegende dat vrouwen in de Europese Unie te maken hebben met directe en indirecte discriminatie op verschillende punten van de pensioenstelsels,
- M. overwegende dat bij de raming van de gevolgen van pensioenhervormingen gewoonlijk wordt uitgegaan van een man met een volledige, voltijdse loopbaan en een gemiddeld inkomen en dat genderspecifieke actuariële tabellen een negatief effect hebben op de pensioenberekeningen voor vrouwen en een lager vervangingspercentage voor vrouwen opleveren,
- N. overwegende dat oudere vrouwen zich in een bijzonder moeilijke positie bevinden wanneer hun recht op een pensioen wordt afgeleid van hun gehuwde status (pensioen voor echtgenote of weduwe) en wanneer zij als gevolg van loopbaanonderbrekingen onvoldoende eigen pensioenrechten hebben opgebouwd,

ALGEMEEN

EU en lidstaten

1. apprecieert de holistische benadering van het groenboek die tot nieuwe impulsen op nationaal en EU-niveau moet leiden om tot bestendige, langdurig adequate, houdbare en zekere pensioenstelsels te komen, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel; wijst erop dat de historische achtergronden, de economische en demografische situatie en de specifieke kenmerken van de arbeidsmarkt verschillen naar gelang van de lidstaat en dat de beginselen van subsidiariteit en solidariteit, op grond waarvan de lidstaten volledig verantwoordelijk blijven voor de organisatie van hun pensioensysteem, in acht moeten worden genomen;
2. onderstreept dat alle lidstaten geconfronteerd worden met enorme uitdagingen om ervoor te zorgen dat voldaan wordt aan de verwachtingen die burgers hebben ten aanzien van adequate en houdbare pensioenen, in een tijd dat de sociaal-economische omstandigheden over het algemeen moeilijk zijn en ook nog uiteenlopen al naar gelang de lidstaat en het rechtsstelsel;
3. beklemtoont dat het midden- en kleinbedrijf als een van de grootste werkgevers en generatoren van groei in de EU een belangrijke bijdrage zal blijven leveren aan de

- houdbaarheid en adequaatheid van pensioenstelsels in de lidstaten; verlangt derhalve dat er bedrijfstakspecifieke, dan wel bedrijfstakoverkoepelende en/of geografisch georganiseerde fondsen worden opgericht om te bereiken dat meer werknemers in het midden- en kleinbedrijf bij een pensioenfonds aangesloten zijn, hetgeen een voorbeeldfunctie kan vervullen;
4. wijst erop dat omwille van de voltooiing van de interne markt een gezond economisch en sociaal beleid dat rekening houdt met de uitdagingen van solidariteit tussen de generaties een belangrijke bijdrage levert tot een duurzaam werkgelegenheidsbeleid en tot groei en stabiliteit, en wel met name door behoud van de sociale saamhorigheid; wijst erop dat er daarbij een belangrijke rol voor de sociale partners weggelegd is;
 5. is van mening dat langetermijninvesteringen en -besparingen voor de toekomstbestendigheid van de pensioenstelsels van eminent belang zijn en in het kader van het macro-economisch toezicht meegenomen moeten worden;
 6. merkt op dat de globale richtsnoeren voor het economisch beleid en het stabiliteits- en groeipact verwijzen naar leeftijdsgebonden overheidsuitgaven; is van mening dat een correcte verwerking van de directe openbare pensioenverplichtingen in de staatsschuld en het financieringstekort een van de vele voorwaarden voor duurzaamheid is; verlangt dat bij de hervorming van het economisch bestuur met deze dimensie rekening wordt gehouden door te zorgen voor een adequate behandeling van de verschillende pijlers van de pensioenstelsels en de nadruk te leggen op de houdbaarheid ervan;
 7. verzoekt de Commissie en de Raad – omdat een houdbaar en goed functionerend pensioenstelsel uitermate belangrijk is voor de stabiliteit van de overheidsfinanciën – ervoor te zorgen dat men rekening blijft houden met de kosten van pensioenhervormingen bij de beoordeling van de vraag of een buitensporigtekortprocedure tegen een lidstaat wordt ingeleid, en beveelt aan de nadruk te leggen op de houdbaarheid van het pensioenstelsel in plaats van op een bepaald soort pensioenhervorming; betreurt dat bepaalde lidstaten hun pensioenhervormingen van de voorbije jaren ongedaan hebben gemaakt of dit overwegen te doen om zo hun begrotingstekort te verminderen; merkt op dat systemische pensioenhervormingen aanzienlijke omschakelingskosten met zich meebrengen, waar bij de berekening van de staatsschuld en het begrotingstekort rekening mee moet worden gehouden;
 8. benadrukt dat de houdbaarheid van de overheidsfinanciën vereist dat de totale publieke en private schuld in de beoordeling wordt opgenomen; wijst erop dat pensioensparen meer is dan louter sparen met pensioen als specifieke bestemming; wenst dat de volledige omvang van de niet-gedekte directe pensioenverplichtingen in de overheidssector doorzichtig wordt gemaakt en expliciet wordt bekendgemaakt met het oog op de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn;
 9. onderstreept dat pensioenen en pensioenstelsels onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten vallen; beseft dat de economieën van de lidstaten met elkaar verweven zijn en verlangt daarom dat de EU en de lidstaten hun pensioenbeleid terdege coördineren en door gebruikmaking van de open coördinatiemethode tot adequate, houdbare en zekere pensioenstelsels komen;
 10. stelt vast dat de nationale pensioenstelsels van de eerste, tweede en derde pijler onderling sterk verschillen en dat het in de EU ontbreekt aan gemeenschappelijke criteria, definities en een grondige analyse waarmee inzicht kan worden verkregen in de diverse pensioenstelsels en hun vermogen om in de behoeften van de burgers te voorzien, en dat

het dus ook ontbreekt aan transparant toezicht dat voor elk stelsel geldt; beklemtoont dat de EU de in de eerste plaats de vergelijkbaarheid van pensioenstelsels zou moeten vergroten en de uitwisseling van goede praktijken zou moeten bevorderen; stelt dat de Commissie derhalve het nodige moet doen om te komen met een typologie van de pensioenstelsels in de lidstaten en met een gemeenschappelijke reeks definities om de stelsels vergelijkbaar te maken;

Gender

11. betreurt dat het groenboek onvoldoende aandacht besteedt aan het gendervraagstuk; is van oordeel dat de huidige verschillen in toereikendheid tussen de pensioenen van mannen en vrouwen voortvloeien uit de aanhoudende ongelijke situatie op de arbeidsmarkt ten gevolge van perioden van werkloosheid, ziekte, zorgtaken, de salariskloof tussen mannen en vrouwen, het feit dat vrouwen vaker tijdelijke banen en deeltijdwerk hebben, en de belemmeringen voor het combineren van werk en gezin; verzoekt de Commissie en de lidstaten daarom voort te gaan met hun inspanningen om deze ongelijkheden uit de weg te ruimen en voor langdurige gelijke behandeling van mannen en vrouwen ten aanzien van het pensioen te zorgen, bijvoorbeeld door moederschapsverlof en verzorging van oudere familieleden mee te laten tellen voor de opbouw van pensioenrechten voor mannen en vrouwen;
12. benadrukt het belang van de individualisering van pensioenrechten en dringt erop aan dat de criteria voor de berekening van pensioenen van vrouwen zodanig worden toegepast dat economische onafhankelijkheid van zowel mannen als vrouwen gerealiseerd wordt; verzoekt de lidstaten te overwegen een levensloopbenadering van de pensioenen te volgen om in te spelen op de uitdagingen van een hedendaags arbeidsleven;
13. wijst erop dat een eerlijke verdeling tussen de generaties en de belangen van de jongere generaties de belangrijkste aspecten moeten zijn van een sterkere coördinatie tussen de lidstaten voor de verdere ontwikkeling van het pensioenbeleid van de lidstaten op basis van onderlinge samenwerking;
14. dringt erop aan dat de Commissie en de lidstaten de aanbieders van bedrijfs- en andere aanvullende pensioenen ertoe verplichten om bij de berekening van de pensioenuitkeringen gebruik te maken van genderneutrale mortaliteitstabellen, om te voorkomen dat vrouwen de dupe worden van hun hogere levensverwachting;

ADEQUAATHEID

15. is van mening dat de hoogte van een adequaat pensioen door de EU niet vast te stellen is omdat dit zeer sterk afhankelijk is van de specifieke omstandigheden in de lidstaten; verzoekt de Commissie niettemin richtsnoeren op te stellen aan de hand waarvan de lidstaten criteria voor een minimumpensioenniveau kunnen vaststellen; is van mening dat de lidstaten een "adequaat pensioen" moeten definiëren als de voorwaarde voor een waardige oude dag;
16. is van mening dat lidstaten zelf verantwoordelijk zijn voor de vaststelling van een adequate pensioenvoorziening voor hun burgers in het kader van het sociaal-economisch beleid; dringt er bij de lidstaten op aan dat zij het meest geschikte stelsel invoeren om een redelijke levensstandaard voor iedereen te garanderen, met bijzondere aandacht voor de zwaksten in de samenleving;

17. wijst erop dat binnen de verscheidenheid aan pensioensystemen diversifiëring van het pensioeninkomen uit een mix van een publiek stelsel (eerste pijler) en een arbeidsgerelateerd stelsel (veelal tweede pijler) de beste garantie geeft voor een adequate pensioenvoorziening;
18. wijst erop dat in de meeste lidstaten de eerste pijler de belangrijkste is en op het solidariteitsbeginsel berust en dat de financiering van de eerste pijler minder onder druk zal staan naarmate er meer mensen werken en zwart werk aangepakt wordt, en dat de lidstaten met de open coördinatiemethode alternatieve vormen van financiering van de eerste pijler kunnen bespreken; onderstreept dat de via een omslagregeling gefinancierde overheidspensioenstelsels in de stresstest van de financiële en economische crisis hun stabiliteit en betrouwbaarheid hebben bewezen; verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat pensioenen van de eerste pijler boven de armoedegrens liggen;
19. onderstreept dat voor de houdbaarheid en toereikendheid van pensioenstelsels in een aantal lidstaten de spaarregelingen van de derde pijler een rol spelen; onderstreept evenwel dat deze optie alleen toegankelijk is voor mensen die over een adequaat inkomen beschikken dat hen in staat stelt om aan dergelijke stelsels bij te dragen, zodat het slechts een beperkte rol kan spelen om een redelijk inkomen te garanderen;
20. is van oordeel dat een betere uitwisseling van informatie tussen lidstaten over de kosten en doeltreffendheid van vormen van belastingvoordelen voor particuliere pensioenen zeer nuttig zou zijn;
21. is van oordeel dat de krappe begrotingsmiddelen tot doelmatigheid bij de sociale uitgaven nopen; is van mening dat tegen de achtergrond van de huidige begrotingskrapte de sociale uitgaven een belangrijke rol hebben gespeeld als sociaal-economische schokbreker; meent dat gebleken is dat de omslagstelsels van fundamenteel belang zijn voor de solidariteit tussen de generaties; is overigens van mening dat de tweede en derde pijler een aanvullende rol te vervullen hebben om de druk te verlichten; verzoekt de lidstaten te zorgen voor een zo goed mogelijke mix van pensioenvormen om de pensioenen voor de toekomst veilig te stellen; verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat meer mensen van private spaarregelingen gebruik kunnen maken; wijst erop dat vanwege de financiële crisis meerdere lidstaten plannen maken voor het doorvoeren van wijzigingen in hun pensioenstelsels; verzoekt deze lidstaten evenwel met klem erop toe te zien dat alle pensioenstelsels stabiel, betrouwbaar en houdbaar blijven, en dat wijzigingen pas worden doorgevoerd na een serieuze sociale dialoog en op basis van voldoende informatie; is van oordeel dat indien werknemers een keuzemogelijkheid wordt geboden zij over voldoende tijd moeten beschikken om met kennis van zaken een goed doordacht besluit te nemen;
22. benadrukt dat economische groei en hoge werkgelegenheid bevorderlijk zijn voor een houdbaar en adequaat pensioensysteem, maar dat een hoge inflatie daar afbreuk aan doet;
23. is van oordeel dat belastingontduiking een zorgwekkend verschijnsel is dat zo doeltreffend mogelijk moet worden aangepakt, aangezien het de toekomstige toereikendheid en stabiliteit van pensioenstelsels ondermijnt;

PENSIOENLEEF TIJD

24. is van mening dat het vanwege de demografische ontwikkeling en de financierbaarheid van de pensioenen nodig is dat meer mensen participeren op de arbeidsmarkt en dit ook

langer doen, maar wijst erop dat de levensverwachting toeneemt en dat een betere arbeidsgezondheid een voorwaarde is om langer te kunnen werken; verzoekt de lidstaten met de sociale partners en andere betrokken organisaties in dialoog te treden om na te gaan hoe de wettelijke pensioenleeftijd aan de levensverwachting gekoppeld kan worden en of de verplichte pensioenleeftijd versoepeld kan worden zodat mensen desgewenst door kunnen werken; verzoekt de landen die de wettelijke pensioenleeftijd hebben verhoogd of gaan verhogen, het langer doorwerken van ouderen te bevorderen met behulp van vrijstellingen op het gebied van belasting- en premieheffing; verzoekt de lidstaten tevens aangepaste en soepele arbeidsovereenkomsten en pensioenregelingen voor ouderen te ontwerpen en het combineren van werk en pensioen te bevorderen, en maatregelen te nemen die het voor ondernemingen lastiger maken om ouderen te ontslaan; verzoekt de Commissie een studie te verrichten om na te gaan hoe de welvaartsverdeling de levensverwachting in de lidstaten beïnvloedt;

25. stelt vast dat er grote verschillen zijn in wettelijke pensioenleeftijd en de feitelijke uittrekking van ouderen uit de arbeidsmarkt en beveelt aan dat er prioriteit wordt gegeven aan maatregelen om te bereiken dat werknemers tot de wettelijke pensioenleeftijd kunnen doorwerken; constateert dat deze verschillen met name erg groot zijn bij werknemers in de zwaarste beroepen; verzoekt derhalve lidstaten en sociale partners om goede praktijken uit te wisselen; verzoekt ze voorts afspraken te maken die een positieve impact op houdbare pensioenen hebben en op flexibele wijze tot verlenging van het beroepsleven tot aan de pensioenleeftijd leiden, bijvoorbeeld het ontwikkelen van alomvattende strategieën voor leeftijdbeheer op nationaal en bedrijfsniveau, het ontwikkelen van nieuwe modellen voor het combineren van werk en privéleven die toegesneden zijn op de behoeften van oudere werknemers en het belonen van mensen die langer doorwerken;
26. onderstreept dat een oudere beroepsbevolking en langere loopbanen een positieve bijdrage tot het herstel en groei in de toekomst kunnen leveren; is van mening dat voor (oudere) werknemers die fysiek en/of mentaal zwaar werk doen, een dynamische arbeidsmarkt creatieve oplossingen moet bieden, zoals flexibilisering van de wettelijke pensioenleeftijd, deeltijdpensioen, aangepaste arbeidsomstandigheden, bevordering van levenslang leren, verbetering van arbeidsbemiddeling en arbeidsmobiliteit, als duurzaam evenwicht tussen de eisen van het werk en de capaciteiten van de werknemers; meent dat er behoefte bestaat aan een actief beleid tegen leeftijdsdiscriminatie middels toezicht op de correcte uitvoering van richtlijnen 2000/78 en 2006/54 en bevordering van een Europese cultuur van actief ouder worden zodat ouderen een leven in vitaliteit en waardigheid kunnen leiden; verzoekt de lidstaten om sancties voor discriminatie op de arbeidsmarkt te koppelen aan stimulansen voor werkgevers om een inclusieve arbeidsmarkt tot stand te brengen; verzoekt de lidstaten in het kader van de hervormingen en de verlenging van het werkzame leven en met de hulp van de Commissie een doeltreffender uitvoering te geven aan de richtlijnen inzake gezondheid en veiligheid op het werk;

EU 2020-STRATEGIE

27. is verheugd over het feit dat in de 2020-strategie gesproken wordt over de integratie van oudere werknemers in de arbeidsmarkt; betreurt dat in de EU 2020-strategie expliciete aandacht voor fatsoenlijke, houdbare en adequate pensioensystemen ontbreekt, hoewel de verwezenlijking van enkele van de in de 2020-strategie gepresenteerde doelstellingen

- daarvan afhankelijk is; stelt daarom voor dat de doelstellingen van het groenboek in de 2020-strategie worden opgenomen;
28. is van mening dat het welslagen van de EU 2020-strategie betekent dat er meer zekere, hoogwaardige banen worden gecreëerd en dat er meer mensen tegen een adequate beloning en op adequate arbeidsvoorwaarden aan het werk zullen zijn, waardoor de afdracht van de verplichte sociale premies zal toenemen en de economische groei gestimuleerd wordt en de pensioensystemen toekomstbestendiger en adequater worden;
 29. ondersteunt, in overeenstemming met de EU 2020-strategie, een gericht en actief arbeidsmarktbeleid dat zorgt voor een hogere arbeidsparticipatiegraad van de thans ondervertegenwoordigde categorieën, met name de zwaksten in de samenleving; is van oordeel dat de EU nieuwe indicatoren zou moeten ontwikkelen voor het monitoren van de impact van pensioenhervorming op kwetsbare groepen; wijst erop dat zwartwerk in de Europese Unie nog steeds veel voorkomt, waardoor de mogelijkheden van het sociaal beleid worden ingeperkt; doet een beroep op de bevoegde instellingen in de lidstaten om de sociale integratie te bevorderen en zwartwerken te bestrijden om de pensioenstelsels meer in evenwicht te brengen;

IBPV-RICHTLIJN

30. wijst op de over het algemeen trage uitvoering van de IBPV-richtlijn door de lidstaten; vraagt de Commissie zo nodig actie tegen lidstaten te ondernemen om een correcte en tijdige omzetting van de IBPV-richtlijn te verzekeren;
31. onderschrijft dat gestreefd moet worden naar een hoge mate van zekerheid voor de toekomstige gepensioneerden tegen redelijke kosten voor de bijdragende ondernemingen en in het kader van duurzame pensioenstelsels;
32. merkt op dat in artikel 15, lid 6, van de IBPV-richtlijn met betrekking tot de berekening van technische bepalingen wordt bepaald: "De Commissie stelt alle maatregelen voor die noodzakelijk zijn ter voorkoming van mogelijke verstoringen die worden veroorzaakt door verschillen in de hoogte van de rentevoeten, en ter bescherming van de belangen van de pensioengerechtigden en de deelnemers aan enigerlei regeling"; verzoekt de Commissie een effectenbeoordeling uit te voeren alvorens de IBPV-richtlijn te herzien en rekening te houden met de tendens naar meer toegezegdepremieregelingen en minder toegezegdpensioenregelingen;
33. herinnert eraan dat in de IBPV-richtlijn wordt bepaald: "Een echte interne markt voor financiële diensten is voor de economische groei en de schepping van werkgelegenheid in de Europese Unie van wezenlijk belang" en "Deze richtlijn vormt aldus een eerste stap op de weg naar een op Europese schaal georganiseerde interne markt voor bedrijfspensioenvoorziening";
34. benadrukt dat de nieuw opgerichte Europese toezichtautoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen) haar bevoegdheden ten volle moet benutten en een belangrijke rol moet spelen in de voorbereidende fase van een herziening van de IBPV-richtlijn en bij de ontwikkeling van wetbepalingen zoals voorstellen voor technische normen, richtsnoeren en aanbevelingen voor een solvabiliteitsregeling; herinnert eraan dat de IBPV-richtlijn niet van toepassing mag zijn op openbare pensioenverplichtingen en werkgerelateerde pensioenstelsels in de eerste pijler;

35. is van mening dat de kwalitatieve onderdelen van Solvabiliteit II waardevolle uitgangspunten zijn voor de versterking van het toezicht op IBPV's; merkt op dat dit in het bijzonder van toepassing is op de vereisten voor goed risicobeheer;

MOBILITEIT EN OVERDRACHT

36. onderstreept dat mobiliteit op de arbeidsmarkt in de EU de komende jaren van cruciaal belang zal zijn voor nieuwe banen en economische groei; is derhalve van mening dat het vertrouwen bij de burgers zal toenemen als belemmeringen voor binnenlandse en grensoverschrijdende mobiliteit worden weggenomen; wijst erop dat problemen zoals gebrek aan overdraagbaarheid, lange wachttijden, behoud van slapende rechten, non-regressie en verschillen in fiscale behandeling en actuariële beginselen moeten worden aangepakt vanwege de gevolgen ervan voor de pensioenstelsels; onderstreept het positieve effect dat een dynamischer arbeidsmarkt op het pensioenstelsel zou kunnen hebben;
37. stelt vast dat pensioenaanspraken in de eerste pijler geregeld zijn via de desbetreffende coördinatieverordening, maar dat voor de andere pijlers vereenvoudigde oplossingen nodig zijn;
38. stelt vast dat er een tendens is naar meer toegezegdepremieregelingen en minder toegezegdpensioenregelingen; stelt vast dat pensioenaanbieders hierdoor het risico van de beleggingen afwentelen op de deelnemers; is van mening dat door de verscheidenheid en complexiteit van de verschillende bedrijfspensioenstelsels er randvoorwaarden gesteld moeten worden voor de overdraagbaarheid van opgebouwde pensioenen, in die zin dat de overdraagbaarheid start bij nieuwe contracten, waarbij een verzoek om overdracht pas gehonoreerd wordt als de overdracht bestemd is voor een fonds met een oudedagsvoorziening als doel; dringt aan op een grondig onderzoek naar de fiscale aspecten van kapitaalgedekte bedrijfspensioenfondsen en levensverzekeringen; is van oordeel dat de EU zich ten aanzien van de grensoverschrijdende kwesties vooral moet richten op het ontwikkelen van minimumnormen voor het verwerven en behouden van pensioenrechten, en op het scheppen van voorwaarden voor het ontwikkelen van nationale traceringsystemen voor die rechten;
39. staat positief tegenover de instelling van nationale traceersystemen voor uit verschillende bronnen in alle EU-lidstaten verworven pensioenrechten, en verzoekt de Commissie met voorstellen voor een Europees traceersysteem te komen;

HERZIENING VAN DE EU-WETGEVING

40. stelt vast dat in veel EU-lidstaten het belang van bedrijfspensioenfondsen onderkend wordt, dat de EU voor toegevoegde waarde kan zorgen door de coördinatie van de verschillende stelsels op zich te nemen en de lidstaten aan te sporen te garanderen dat er een sociaal, wettelijk en economisch verantwoord kader is dat leden van pensioenstelsels op adequate wijze beschermt en toegang tot begrijpelijke pensioeninformatie waarborgt; wijst erop dat in gevallen waarin lidstaten door particuliere instellingen beheerde verplichte pensioenfondsen hebben, die stelsels ook getoetst moeten worden op naleving van de Europese voorwaarden en criteria inzake zekerheid, en beleggingen en

classificatie van de activa; beklemtoont dat alle voorstellen inzake bedrijfspensioenfondsen uit principe volledig moet worden doorgelicht om met name de bijkomende kosten en administratieve lasten te kwantificeren;

41. is van mening dat in lidstaten waar verplichte bedrijfspensioenfondsen worden opgericht die niet in hoofdzaak tot de eerste pijler behoren, deze tweedepijlervoorzieningen beschikbaar moet zijn voor alle werknemers als een recht en zonder enige discriminatie op grond van geslacht, bedrijfstak of arbeidsovereenkomst;
42. verzoekt de Commissie de lidstaten aan te sporen om na te gaan hoe het recht van werknemers om aan de tweede pijler deel te nemen bevorderd kan worden door een intensievere sociale dialoog, en voorstellen te doen ter bevordering van zo'n pijler waar deze nog niet bestaat; verzoekt de lidstaten voorts een bestuursvorm te ontwikkelen die een paritair beheer waarborgt, met name ten aanzien van de beleggingsstrategie voor de ingelegde gelden;
43. verzoekt de lidstaten de ontwikkeling van een sociale en maatschappelijke dialoog betreffende de oudedagsvoorziening te ondersteunen en ten volle rekening te houden met de resultaten van deze dialoog;
44. is van mening dat de regels op EU-niveau met betrekking tot de derde pijler en het probleemloos grensoverschrijdend functioneren ervan, nader bekeken moeten worden in het licht van het goed functioneren van de interne markt, met name voor financiële producten, en dat er een level playing field moet komen; onderstreept dat bij deze toetsing van de regelgeving rekening moet worden gehouden met het belang van de aangeslotenen;
45. is van mening dat, om tot consistentie van de prudentiële regelingen van de verschillende verleners van financiële diensten te komen, het principe "zelfde risico's, zelfde regels, zelfde kapitaal" moet gelden, rekening houdend met de kenmerken van elk pensioenproduct en -stelsel;
46. onderkent dat er voor individuele pensioenregelingen die (in het kader van de derde pijler) op internationale basis worden aangeboden nog steeds obstakels blijven bestaan; verzoekt de Commissie suggesties te doen voor mogelijke oplossingen daarvoor en voor een algemeen kader om deze activiteiten te reguleren;
47. stelt vast dat daar waar de Europese Unie op pensioengebied bevoegd is, de Europese wetgeving zeer versnipperd is; vraagt de Commissie te onderzoeken of in het kader van betere regelgeving een rationalisatie van dit regelgevend kader aangewezen is;

EUROPESE WETGEVING/GOEDE PRAKTIJKEN

48. herinnert aan de reeds besloten oprichting van de Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EAVB); onderstreept de noodzaak om deze zo toe te rusten dat zij effectief uitvoering kan geven aan haar taken en daarbij met name ook op gepaste wijze rekening kan houden met de bijzonderheden en speciale kenmerken van de bedrijfspensioenvoorziening;
49. wijst erop dat pensioenfondsen, met inbegrip van IBPV's, nog steeds worden gereguleerd en gecontroleerd als autonome financiële entiteiten, maar dat de activiteiten in de praktijk door conglomeraten worden ondernomen;

KAPITAALVEREISTEN

50. is van mening dat bij voorstellen voor een solvabiliteitsregeling voor IBPV's rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken van pensioenen, waarbij in gedachte moet worden gehouden dat de risico's in de verzekeringssector verschillen van die waarmee IBPV's te maken krijgen, in het bijzonder wat betreft de voorwaardelijkheid van pensioenrechten, de duur van pensioenportefeuilles en het feit dat IBPV's special purpose vehicles zijn die een homogene productportfolio beheren; benadrukt dat een dergelijke regeling vooral tot doel zou hebben de huidige en toekomstige gepensioneerden meer bescherming te bieden; is van mening dat het effect van dergelijke voorstellen ten volle moet worden beoordeeld, met name om de bijkomende kosten en administratieve lasten te kwantificeren; is van mening dat een eventuele herziening van de solvabiliteitsregels voor IBPV's moet worden uitgevoerd binnen het kader van de bestaande IBPV-richtlijn; benadrukt dat de aanpak van de vragen in verband met een regeling inzake kapitaalvereisten voor pensioenfondsen nauw verbonden is met een afdoende oplossing voor de kwesties betreffende artikel 8 van de insolventierichtlijn;
51. benadrukt, aansluitend bij de verklaring van de Commissie in het groenboek, dat de IBPV-richtlijn gebaseerd is op een minimumharmonisatieaanpak volgens Solvabiliteit I, terwijl verzekeringsondernemingen in de nabije toekomst zelfs voor hun activiteit op het gebied van bedrijfspensioenen de op risico gebaseerde Solvabiliteit II-regeling zullen toepassen;
52. benadrukt dat de financiële markten alleen efficiënt kunnen werken als er vertrouwen is, en is van mening dat voor vertrouwen degelijke prudentiële regels voor financiële instellingen vereist zijn en dat IBPV's hierop geen uitzondering mogen vormen;
53. verzoekt de Commissie voorstellen te formuleren voor besluitvorming met betrekking tot de solvabiliteitsregeling voor IBPV's en met name, zoals zij in het groenboek heeft aangekondigd, zo spoedig mogelijk een effectbeoordeling uit te voeren over de toepassing van een solvabiliteitsregeling als Solvabiliteit II;

EU-WETGEVING INZAKE INSOLVENTIE

54. neemt terdege nota van de grote verschillen in omzetting en toepassing van de insolventierichtlijn; merkt op dat de desbetreffende wettelijke voorschriften wellicht redelijk toereikend zijn, maar dat de resultaten toch ontoereikend kunnen zijn, en dus niet aan de doelstelling van de richtlijn beantwoorden; verwijst naar de conclusie van de Commissie dat, op sommige punten in verband met de uitvoering van de verplichtingen ingevolge artikel 8 van de richtlijn, de vraag rijst of sommige van de maatregelen afdoende zijn om de belangen van werknemers en gepensioneerden te beschermen in geval van insolventie van de werkgever en dat er een aantal vraagstukken moeten worden aangepakt;
55. verzoekt de Commissie de uitvoering van deze richtlijn nauwlettend in het oog te houden, actie te ondernemen tegen lidstaten wanneer dat gerechtvaardigd is en bij elke herziening van deze richtlijn rekening te houden met de specifieke situatie wat betreft de financieringsverplichtingen van de werkgever ten opzichte van de werknemers of het

pensioenfonds;

56. is van mening dat de EU-wetgeving inzake insolventie van werkgevers moet worden aangescherpt om te zorgen voor gelijke bescherming van de inleg van alle werknemers, ongeacht de aard van het pensioenstelsel van hun werkgever;
57. verlangt dat wordt nagegaan of Pensions-Sicherungs-Vereine zoals die in Luxemburg en Duitsland bestaan ter bescherming van regelingen op basis van boekreserve (in het kader van de tweede pijler) aan andere lidstaten kunnen worden aanbevolen als bescherming van het veiligheidsmechanisme;

INFORMATIE / PARTICIPATIE EN BELEGGING

58. is verontrust over het gebrek aan voorlichting van overheden en pensioenuitvoerders aan burgers over vereisten, opties, mogelijkheden, opgebouwde rechten, te verwachten rendement en feitelijke stand van zaken met betrekking tot hun oudedagsvoorziening; onderstreept dat burgers informatie moet worden gegeven over de feitelijke kosten en lasten wanneer ze contracten voor aanvullende pensioenregelingen ondertekenen, waaronder optimale informatie over de stand van zaken rond hun pensioen; onderstreept het belang van goede financiële voorlichting vanaf een vroeg stadium;
59. merkt op dat er behoefte is aan meer transparantie en openbaarmaking van de kosten van vermogensbeheer, met name bij alle vormen van beleggingen door particuliere pensioenaanbieders; is van mening dat de in lidstaten en door fondsen gegeven informatie aan de burgers over opgebouwde rechten deel moet uitmaken van een operationeel, transparant en toegankelijk systeem op Europees niveau;
60. is van mening dat burgers tijdig en volledig geïnformeerd moeten worden over de consequenties op lange termijn van hervormingen van het pensioenstelsel, met name wat betreft de hoogte van hun pensioen en het totale aantal vereiste pensioenjaren; wijst erop dat bij hervormingen moet worden voorzien in een doeltreffende, vloeiende overgangsregeling; verzoekt de lidstaten met acties te komen die burgers in staat stellen en ertoe aanzetten om zich op de hoogte te stellen van de gevolgen van beslissingen over hun pensioen en voor een adequate pensioenvoorziening te zorgen;

BELEIDSCOÖRDINATIE

61. is van mening dat het bij de verdere discussie over een adequaat, houdbaar en zeker pensioenstelsel nuttig zou zijn een Europees pensioenplatform samen te stellen met vertegenwoordigers van de EU-instellingen, de sociale partners en belanghebbenden om informatie over best practices uit te wisselen en beleidsinitiatieven te helpen voorbereiden, een en ander onder eerbiediging van het subsidiariteitsbeginsel; is van mening dat, ter voorkoming van overlap, rekening moet worden gehouden met het reeds bestaande Raadgevend Comité voor aanvullende pensioenen (het "Pensioenforum");
62. verzoekt de Commissie de oprichting te overwegen van een speciale taskforce voor pensioenen waaraan alle DG's met bevoegdheden inzake pensioenaangelegenheden deelnemen;
63. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, en de regeringen en parlementen van de lidstaten.

TOELICHTING

De demografische ontwikkeling, dat wil zeggen de omgekeerde bevolkingspiramide die we over enige tijd voor ons zien en de hogere levensverwachting die we mogen beleven, waarbij ouderen langer gezond, actief en participierend in de samenleving staan, noopt tot het bezinnen over een strategie die zorgt voor nieuwe samenhang en coherentie in de pensioensfeer.

Het is de hoogste tijd voor initiatieven die de toekomst van jong en oud, de solidariteit tussen de generaties en mensen opnieuw beschrijven en daardoor bijdragen aan een houdbare, veilige en adequate inkomensvoorziening na pensionering.

De rapporteur realiseert zich ten volle dat er in Europa grote verschillen zijn in de pensioensystemen, waarbij nieuwe lidstaten en burgers geconfronteerd worden met extra problemen omdat de opbouw van een, vanwege risicospreiding, gediversifieerd pensioensysteem (meerdere pijlers) zo gewenst is.

Daarnaast worden veel lidstaten met "pay as you go" systemen (in het bijzonder de EU-15) geconfronteerd met hoge toename van de kosten nu en in de toekomst, wat betekent toenemende druk op de solidariteit en hogere lasten voor de jongere generatie. Ook moet vastgesteld worden dat de financiële en economische crisis heeft laten zien dat geen enkel pensioensysteem daarvoor immuun is, maar dat hoge begrotingstekorten, een hoge werkloosheid en zeer beperkte mogelijkheden tot het verhogen van de collectieve lasten vooral de omslagstelsels negatief beïnvloeden.

Jongeren komen, door hun betere opleiding, later op de arbeidsmarkt. Daarnaast wordt er korter gewerkt dan de wettelijke pensioenleeftijd. Mensen werken altijd korter dan voor een dekking van hun pensioenaanspraken noodzakelijk is. Door flexibilisering en individualisering van pensioen- en arbeidssystemen kan het mogelijk worden gemaakt om langer aan de arbeidsmarkt deel te nemen, maar deze systemen zijn nu te zeldzaam.

Dat alles maakt dat het bereiken van de condities en voorwaarden van het groei- en stabiliteitspact extra lastig worden wanneer niet gespaard is en dus de aangegane verplichtingen ten opzichte van de gepensioneerden ten volle worden meegerekend.

Het Groenboek zoals gepresenteerd door de Europese Commissie wordt door de rapporteur als positief beoordeeld, waarbij de verantwoordelijkheid van de lidstaten, de sociale partners en Europa elk voor zijn deel nieuwe impulsen moet krijgen. We moeten dus in gezamenlijkheid, met erkenning en behoud van ieders verantwoordelijkheid bouwen aan een systeem dat houdbaar is, veilig en op lidstaatniveau een adequaat pensioen levert. Een modern systeem dat erkent en stimuleert dat het vrij verkeer in Europa niet beperkt wordt tot eerstelijlervoorzieningen, maar ervan uitgaat dat zeker de nieuwe generatie, maar ook een effectief en efficiënt functionerende arbeidsmarkt behoefte heeft aan mobiliteit. Een systeem dus waarbij niet alleen voor vandaag, maar oplossingen voor straks worden geboden.

I. Demografische ontwikkelingen

- De populatie zal sterk gedomineerd worden door de leeftijdsgroep vanaf 55+;

- De levensverwachting blijft stijgen: mannen van 76 jaar (2008) naar 84 jaar (2060), vrouwen van 82 jaar (2008) naar 89 jaar (2060);
- Het geboortecijfer van de EU blijft laag (1,6);
- Het aantal mensen boven 65 jaar gerelateerd aan de beroepsbevolking verdubbelt van 25,4% (2008) tot 53,5% (2060);
- De beroepsbevolking neemt tussen 2007 en 2020 met 3,7% toe vanwege een toenemend aantal vrouwen op de arbeidsmarkt. Na 2020 daalt de beroepsbevolking met 13,6%.
- In 2008 waren er 4 personen voor 1 gepensioneerde aan het werk. In 2020 is dat 5 personen voor 1 gepensioneerde. In 2060 is dat 2 personen voor 1 gepensioneerde;
- De arbeidsparticipatie (15-64) zal toenemen van 70,6% (2007) tot 74,1% (2060);
- Gemiddelde leeftijd dat mensen stoppen met werken in de EU ligt in 2010 op 61,4 jaar.

De overheidsuitgaven in verband met vergrijzing zullen in 2060 gemiddeld zijn gestegen tot 4,75 % van het BNP en aan pensioenen tot 2,4% van het BNP.

De financiële en economische crisis, gecombineerd met de demografische ontwikkelingen, heeft een impact op pensioensystemen. Door de hogere werkloosheid, de lagere groei, lagere beleggingsrendementen en hogere overheidsschuld hebben pensioensystemen het moeilijker om te voorzien in adequate pensioenen of soms het naleven van de afspraken. In het merendeel van de lidstaten hebben de huidige gepensioneerden nog geen effecten van de crisis ondervonden, in sommige lidstaten hebben bezuinigingen tot kortingen op pensioenuitkeringen geleid.

Bij de hervorming van de pensioenstelsels hebben veel lidstaten ingezet op korten op de eerste pijler. Financiële houdbaarheid is belangrijk, maar ook dient rekening gehouden te worden met het voorzien in een adequaat inkomen. Houdbaarheid van de begroting en de toereikendheid van het pensioenstelsel zijn geen conflicterende doelstellingen, maar twee zijden van dezelfde medaille. Echte duurzaamheid kan niet worden bereikt zonder ervoor te zorgen dat de pensioenen adequaat zijn. Wanneer pensioenstelsels niet toereikend zijn, kan dit leiden tot lagere consumptie en door vraaguitval tot economische instabiliteit en daarmee tot financiële problemen. Het kan ook leiden tot grote druk op overheidsuitgaven voor andere vormen van sociale zekerheid.

II. Verantwoordelijkheden

De verantwoordelijkheid voor een houdbaar pensioenstelsel en adequaat pensioen is gedeeld: overheid, sociale partners en individuen.

De eerste pijler is gebaseerd op solidariteit tussen belastingbetalers. In de meeste gevallen is het een publieke pijler, gefinancierd door de overheid met een pay-as-you-go systeem.

De tweede pijler is een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor werkgevers en werknemers, op basis van gezamenlijke bijdragen, gebaseerd op een door de regering en sociale partners vastgesteld juridisch kader.

Ook het bestrijden van illegale arbeid is van belang om de pensioenstelsels te behouden.

De eerste en de tweede pijler vormen de basis voor een adequaat pensioenstelsel. De rapporteur definieert in dit rapport een adequaat pensioen als een minimumpensioen, dat door elke lidstaat zelf wordt bepaald.

De derde pijler is gebaseerd op individuele bijdragen.

In de toekomstige hervorming van pensioenstelsels is er behoefte aan verbinding tussen de eerste en tweede pijler. Deze pijlers, die elkaar in verschillende lidstaten gedeeltelijk overlappen, zijn nauw verbonden met de derde pijler. Op EU-niveau moet een sterke Open Methode van Coördinatie ervoor zorg dragen dat verplichtingen van de eerste pijler houdbaar en adequaat zijn, terwijl de tweede pijler moet worden aangepast door het vergroten van de rol van de sociale partners. Bovendien moet, met betrekking tot de derde pijler, de solvabiliteit van pensioenfondsen beter worden gereguleerd.

III. Competenties

Pensioensystemen vallen primair onder de bevoegdheid van de lidstaten, maar voor bepaalde aspecten is coördinatie op EU-niveau van belang: bijvoorbeeld voor de werking van de interne markt, de eisen van het Groei- en Stabiliteitspact (SGP) en de EU 2020-strategie. Andere EU-instrumenten bieden ondersteuning voor de lidstaten, zoals de Open Methode van Coördinatie (OMC).

De impact van de pensioenuitgaven op de openbare financiën in de ene lidstaat kan ernstige gevolgen hebben voor andere lidstaten. Vandaar dat het SGP moet worden meegenomen in het nationale beleid, vooral in de eerste pensioenpijler. Pensioenfondsen zijn een integraal onderdeel van de financiële markten. De richtlijn over de aanvullende pensioenen (tweede pijler) valt onder de IBPV-richtlijn (2003/41/EG betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening). Deze richtlijn heeft tot op heden een beperkte dekking voor wat betreft de pensioenfondsen die onder de regeling vallen. Dit betekent ongelijkheid in behandeling en controle tussen pensioenfondsen die er wel en niet onder vallen.

De financiële en economische crisis heeft het belang van toezicht op pensioenfondsen op EU-niveau duidelijk gemaakt. In dit verband is een onderzoek naar de dekking en effectiviteit van de solvabiliteitsrichtlijnen I en II aan de orde. Het is de stellige overtuiging van de rapporteur dat een dergelijk onderzoek naar de drie betrokken richtlijnen niet los dient te worden gezien van de reacties op het Groenboek.

IV. Veranderende arbeidsmarkt

Een balans tussen flexibiliteit en zekerheid op de arbeidsmarkt ondersteunt het aanpassingsvermogen van de economie en versterkt het Europese sociale model. Op de huidige arbeidsmarkt is het nodig dat mensen gemakkelijk en zonder financiële hindernissen van baan kunnen veranderen. Werkgevers moeten in staat zijn om de juiste persoon met de juiste vaardigheden aan te nemen. Dat maakt ook een modernisering van de pensioensystemen noodzakelijk om belemmering in de mobiliteit op de arbeidsmarkt weg te nemen. Hierbij zij opgemerkt dat de arbeidsmarkt ook flexibel voor gepensioneerden dient te zijn.

De flexibilisering van de arbeidsmarkt en de toename van het aantal vrouwen op de arbeidsmarkt, maakt dat de berekeningen van de pensioenstelsels, die zijn gebaseerd op mannen met een volledige loopbaan en een gemiddeld inkomen, zijn achterhaald en dus ook

hier een modernisering noodzakelijk is. Zeker vanuit het perspectief dat burgers recht hebben op de juiste informatie over hun eigen pensioen en de kosten van het pensioensysteem (vooral de eerste pijler).

Flexicurity-regelingen spelen een essentiële rol in de verlenging van het werkzame leven. Mensen moeten gestimuleerd worden om hun loopbaan te verlengen, bijvoorbeeld door het moderniseren van het arbeidsmarktbeleid en door het verbeteren van de arbeidsomstandigheden. Europees, nationaal en lokaal moet het beleid gericht zijn op het actief ouder worden.

V. Gelijke kansen

In het Groenboek ontbreekt specifieke aandacht voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen. Vrouwen werken, meer dan mannen, vaak met atypische contracten. Gemiddeld verdienen vrouwen minder dan mannen en onderbreken zij hun loopbaan vaker om zorgtaken op zich te nemen. Als gevolg daarvan is hun pensioen vaak lager, waardoor het risico van armoede hoger is bij oudere vrouwen, ook omdat ze langer leven (al wordt het verschil tussen de geslachten kleiner). In bepaalde omslagstelsels is de periode van zorg opgenomen in de bijdrage. Dit is echter niet het geval in de aanvullende pensioenregelingen. De vraag is dan ook hoe die solidariteit gefinancierd moet worden.

De rapporteur is van mening dat in de sociale zekerheid financiële onafhankelijkheid het credo dient te zijn. Individuele pensioenrechten garanderen economische onafhankelijkheid voor vrouwen en mannen.

Een te onderzoeken oplossingsrichting voor de flexibilisering en het wegnemen van de verschillen tussen mannen en vrouwen zou erin kunnen bestaan de adequaatheid van de bijdrage aan pensioenfondsen te beoordelen op basis van de jaren dat er een bijdrage moet worden geleverd om in zo'n pensioen te voorzien.

VI. Informatie

De transparantie van pensioenstelsels en van de informatie erover aan de burgers is van essentieel belang voor het vertrouwen. Mensen moeten bewust worden gemaakt van de mogelijkheden van de diverse pijlers in het pensioenstelsel om in een adequaat pensioen te voorzien. Zij moeten toegang hebben tot de juiste informatie over de verschillende risico's. De crisis draagt bij aan de noodzaak voor beleidsmakers om stabiliteit te bieden door transparant te zijn over het pensioenbeleid en over de pensioeninkomsten in de toekomst. Burgers zijn pas dan in staat om afgewogen besluiten te nemen over hun pensioenvoorziening.

De rapporteur acht het in dit kader van cruciaal belang, dat burgers bewust worden gemaakt dat ze zo spoedig mogelijk beginnen met sparen voor hun pensioen (financiële educatie).

26.1.2011

ADVIES VAN DE COMMISSIE ECONOMISCHE EN MONETAIRE ZAKEN

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

inzake het groenboek "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels"
(2010/2239(INI))

Rapporteur voor advies(*): George Sabin Cutaş

(*) Procedure met medeverantwoordelijke commissies – Artikel 50 van het Reglement

SUGGESTIES

De Commissie economische en monetaire zaken verzoekt de ten principale bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

PENSIOENKADER

1. is ingenomen met de publicatie van het groenboek "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels"; erkent dat een brede discussie over de toekomst van de pensioenstelsels in Europa van fundamenteel belang is en rekening dient te houden met de huidige economische en demografische situatie, de voltooiing van de interne markt, de hervorming van het economisch bestuur en de onlangs opgezette Europese toezichtstructuur;
2. merkt op dat de globale richtsnoeren voor het economisch beleid en het stabiliteits- en groeipact verwijzen naar leeftijdsgebonden overheidsuitgaven; is van mening dat het op een correcte manier opnemen van de openbare directe pensioenverplichtingen in de berekening van de staatsschuld en het begrotingstekort een van de vele voorwaarden voor duurzaamheid is; vraagt dat bij de hervorming van het economisch bestuur met deze dimensie rekening wordt gehouden door te zorgen voor een adequate behandeling van de verschillende pijlers van de pensioenstelsels en de nadruk te leggen op de duurzaamheid ervan;
3. neemt kennis van deze verklaring van de Commissie: "dit groenboek zet geen vraagtekens bij de prerogatieven van de lidstaten op pensioengebied of bij de rol van de sociale partners, en pretendeert niet dat er één ideaal pensioensysteem bestaat dat voor alle lidstaten geschikt is" (bladzijde 2, alinea 5, van het groenboek); is van mening dat het de lidstaten toebehoort hieruit indien nodig individueel conclusies te trekken, omdat voor deze aangelegenheid het subsidiariteitsbeginsel geldt;

4. benadrukt dat duurzame economische groei op lange termijn onmisbaar is voor de welvaart en de pensioenvoorzieningen;
5. onderstreept dat de via een omslagregeling gefinancierde overheidspensioenstelsels in de stresstest van de financiële en economische crisis hun stabiliteit en betrouwbaarheid hebben bewezen;
6. onderstreept dat talrijke lidstaten geconfronteerd worden met enorme uitdagingen om ervoor te zorgen dat de pensioenen overeenkomstig de verwachtingen van de burgers worden gegarandeerd;
7. onderstreept dat de pensioenen en de pensioenstelsels zonder enige twijfel uitsluitend onder de bevoegdheid, verantwoordelijkheid en beslissingsbevoegdheid van de lidstaten vallen; verzoekt de Commissie zich op dit beleidsgebied in alle duidelijkheid strikt aan het subsidiariteitsbeginsel te houden;
8. acht de vaststelling van een uniforme pensioenleeftijd op Europees niveau onmogelijk en contraproductief, aangezien een dergelijke leeftijd in hoge mate afhangt van de bijzondere omstandigheden in de diverse lidstaten; onderstreept daarentegen dat de in veel lidstaten sterk toegenomen werkloosheid effectief bestreden moet worden;
9. vraagt de Commissie en de Raad – omdat een houdbaar en goed functionerend pensioenstelsel uitermate belangrijk is voor de stabiliteit van overheidsfinanciën – ervoor te zorgen dat men rekening blijft houden met de kosten van pensioenhervormingen bij de beoordeling van de vraag of een procedure bij buitensporige tekorten tegen een lidstaat wordt ingeleid, en beveelt aan te focussen op de houdbaarheid van het financieringssysteem in plaats van op een bepaald soort pensioenhervorming; betreurt dat bepaalde lidstaten hun pensioenhervormingen van de voorbije jaren ongedaan hebben gemaakt of dit overwegen te doen om zo hun begrotingstekort te verminderen; merkt op dat de systemische pensioenhervormingen aanzienlijke omschakelingskosten met zich meebrengen, waarmee bij de berekening van de staatsschuld en het begrotingstekort rekening moet worden gehouden;
10. benadrukt dat de houdbaarheid van de overheidsfinanciën vereist dat de totale overheids- en particuliere schuld in de beoordeling worden opgenomen; wijst erop dat pensioensparen meer is dan louter sparen dat specifiek bestemd is als pensioen; wenst dat de volledige omvang van de niet-gedekte directe pensioenverplichtingen van de overheidssector in de overheidssector doorzichtig wordt gemaakt en expliciet wordt bekendgemaakt met het oog op de houdbaarheid van de overheidsfinanciën op lange termijn;
11. beveelt aan dat de lidstaten de bestaande EU-wetgeving effectiever in hun beleid toepassen met het oog op een verbeterde werking van de interne markt en de vergemakkelijking van de werknemersmobiliteit; benadrukt dat belemmeringen voor de interne en grensoverschrijdende mobiliteit uit de weg moeten worden geruimd; is van mening dat de vergemakkelijking van de werknemersmobiliteit door pensioenen overdraagbaar te maken van de ene werkgever naar de andere en over de grenzen essentieel is om de burgers meer vertrouwen te geven;
12. wijst erop dat pensioenhervormingen vaak noodzakelijk zijn in het kader van de

vergrijzing en de financiële en economische crisis; merkt ook op dat het verzekeren van een toereikend pensioen voor iedereen van groot belang is; onderstreept dat het systeem veilig en duurzaam moet zijn om adequate pensioenniveaus te bereiken, maar dat de hervormingen niet beperkt mogen blijven tot een verlenging van de periode waarin bijdragen worden betaald; is in dit verband van mening dat het overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel aan de lidstaten is om een besluit te nemen over een passend pensioenstelsel en -niveau;

13. merkt op dat er in sommige lidstaten behoefte is aan meer transparantie en openbaarmaking van de kosten van vermogensbeheer, met name bij alle vormen van investeringen door particuliere pensioenaanbieders; wijst verder op de eventuele intergenerationele effecten van dergelijke kosten, in de vorm van een mogelijk grotere financiële last voor jongere generaties;
14. erkent dat er geen perfect pensioenstelsel bestaat en dat de pensioenstelsels en economische omstandigheden in de lidstaten uiteenlopen, maar is ervan overtuigd dat er een uitgebalanceerd meerpiljerstelsel van overheids-, werkgebonden en privéregelingen, al dan niet aan pensioenfondsen gekoppeld, moet worden uitgedacht; wijst er echter op dat de verantwoordelijkheid voor het uitstippelen van een evenwichtig meerpiljerstelsel bij de lidstaten ligt; is van mening dat elke lidstaat een doel voor het minimuminkomen na pensionering moet definiëren om de stijgende armoede bij ouderen tegen te gaan;
15. wijst erop dat de huidige terminologie over het meerpiljerstelsel niet aangepast is aan de realiteit in verschillende lidstaten; verzoekt de Commissie derhalve het nodige te doen om te komen met een typologie van de pensioenstelsels in de lidstaten en met een gemeenschappelijke reeks definities om de stelsels vergelijkbaar te maken en zo de beleidssamenwerking op Europees niveau substantieel te verbeteren;
16. stelt vast dat er een tendens is naar meer toegezegde-premieregelingen en minder toegezegde-uitkeringregelingen; stelt vast dat pensioenaanbieders hierdoor het risico van de beleggingen afwentelen op de deelnemers; benadrukt dat de deelnemers tijdig moeten worden geïnformeerd over het risico dat zij dragen; dringt er bij de lidstaten op aan te zorgen voor een grotere inzet van de werkgevers om aan de inkomenszekerheid van gepensioneerde werknemers bij te dragen;
17. wijst erop dat, ondanks de grote verscheidenheid aan pensioenproducten in de verschillende lidstaten, niet elke Europese burger toegang heeft tot een ruim assortiment van dergelijke producten; is van mening dat de Europese burger maximale toegang moet krijgen tot verschillende manieren om zijn pensioen op te bouwen, en erkent dat de toegang tot bestaande pensioenproducten moet worden verbeterd;
18. wijst erop dat het aanmoedigen van de burger om op jongere leeftijd met sparen te beginnen de individuele pensioenkloof aanzienlijk kan verkleinen en is verheugd over het uitwisselen van beste praktijken tussen de lidstaten met betrekking tot bijvoorbeeld pensioenportalen;
19. stelt vast dat de uiteenlopende loon- en socialezekerheidsniveaus in de lidstaten geen EU-wijd uniform minimumpensioen mogelijk maken of rechtvaardigen;
20. wijst op de bijdrage die kan worden geleverd door langer te werken en beseft tegelijk dat

werknemers in het algemeen niet werken tot de leeftijd waarop zij recht hebben op een volledig pensioen; stelt vast dat werknemers in de zwaarste beroepen ertoe neigen eerder dan anderen met pensioen gaan; is van mening dat het vanwege de demografische ontwikkeling en de financierbaarheid van de pensioenen nodig is dat op lange termijn meer mensen participeren op de arbeidsmarkt; benadrukt dat een van de belangrijke prioriteiten voor het bereiken van houdbaarheid erin bestaat mensen zonder discriminatie in staat te stellen tot de pensioengerechtigde leeftijd te werken door de nodige simulerende maatregelen met betrekking tot werk en sociale voorzieningen in te voeren, bijvoorbeeld het ontmoedigen van vervroegde pensionering, het bieden van financiële stimulansen en het zorgen voor een leven lang leren en adequate gezondheidszorg;

21. meent dat een hoge economische groei een voorwaarde is om een hogere arbeidsparticipatie te bereiken, zodat de financiële basis voor overheidspensioenstelsels verzekerd is; merkt derhalve op dat de EU zich moet richten op manieren om een hoge en duurzame economische groei en een hoge werkgelegenheidsgraad te bereiken; verzoekt de Commissie en de lidstaten in dit verband de hervormingen van de arbeidsmarkt te vergemakkelijken met als doel rekening te houden met flexizekerheidsbeginselen, de socialebeschermingssystemen te moderniseren en een klimaat te bevorderen waarin bedrijven banen kunnen scheppen;
22. is van mening dat de vaststelling van de pensioengerechtigde leeftijd een vraagstuk is dat gelet op de verscheidenheid aan nationale, demografische en beroepsbevolkingssituaties moet worden aangepakt overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, waarbij onder meer rekening moet worden gehouden met levensverwachting, gezondheid en arbeidsomstandigheden; is echter van mening dat de lidstaten hun strategieën voor het pensioenbeleid moeten coördineren en daarbij gebruik moeten maken van de open coördinatiemethode; steunt een beleid van duidelijke communicatie met de burgers om ervoor te zorgen dat mensen goed begrijpen welk pensioenniveau zij kunnen verwachten;
23. dringt aan op een studie van de Commissie over de omvang van grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit;
24. dringt erop aan na te gaan of Pensions-Sicherungs-Vereine, zoals die in Luxemburg en Duitsland bestaan, ter bescherming van de tweede pijler in geval van insolventie, als veilig model en beste praktijk aan andere lidstaten kunnen worden aanbevolen;
25. is van oordeel dat gezien de uiteenlopende aard en complexiteit van de tweedepijlerstelsels basisvoorwaarden moeten worden vastgesteld voor een EU-wijde overdraagbaarheid van door de werknemer gefinancierde bedrijfspensioenen;

IBPV-RICHTLIJN

26. wijst erop dat de uitvoering van de IBPV-richtlijn door de lidstaten in het algemeen werd uitgesteld; vraagt de Commissie zo nodig actie tegen lidstaten te ondernemen om een correcte en tijdige omzetting van de IBPV-richtlijn te verzekeren;
27. is het ermee een dat een hoge mate van veiligheid voor de toekomstige gepensioneerden, tegen redelijke kosten voor de sponsorende ondernemingen en in het kader van duurzame pensioenstelsels, het doel moet zijn;

28. merkt op dat in artikel 15, lid 6, van de IBPV-richtlijn met betrekking tot de berekening van technische bepalingen wordt bepaald: "De Commissie stelt alle maatregelen voor die noodzakelijk zijn ter voorkoming van mogelijke verstoringen die worden veroorzaakt door verschillen in de hoogte van de rentevoeten, en ter bescherming van de belangen van de pensioengerechtigden en de deelnemers aan enigerlei regeling";
29. wijst op het feit dat werknemers die binnen de EU de grens overgaan, nog steeds grote nadelen lijden wat aanvullendpensioenstelsels betreft, doordat hun bedrijfspensioenen gefragmenteerd kunnen zijn en doordat zij fiscale en socialezekerheidsvoordelen in verband met nationale bedrijfspensioenregelingen kunnen verliezen;
30. herinnert eraan dat in de IBPV-richtlijn wordt bepaald: "Een echte interne markt voor financiële diensten is voor de economische groei en de schepping van werkgelegenheid in de Europese Unie van wezenlijk belang" en "Deze richtlijn vormt aldus een eerste stap op de weg naar een op Europese schaal georganiseerde interne markt voor bedrijfspensioenvoorziening";
31. vraagt de Commissie een effectenbeoordeling uit te voeren alvorens de IBPV-richtlijn te herzien en rekening te houden met de tendens naar meer toegezegde-premieregelingen en minder toegezegde-uitkeringregelingen;

MOBILITEIT EN OVERDRACHT

32. benadrukt dat het vrij verkeer van personen een fundamenteel recht van de Europese burgers is; benadrukt het toenemende belang en de noodzaak van mobiliteit op de arbeidsmarkt in de Europese Unie; is van oordeel dat eventuele negatieve gevolgen van arbeidsmobiliteit op de individuele pensioenaanspraken tot een minimum beperkt moet worden; merkt op dat Verordening (EG) nr. 883/2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels de mobiliteit regelt voor de eerste pijler; stelt vast dat een dergelijk kader voor de tweede pijler nog niet bestaat; stelt vast dat al verschillende pogingen zijn ondernomen om dit hiaat in de Europese wetgeving te verhelpen; moedigt de Commissie aan om zo snel mogelijk een oplossing voor dit fundamentele probleem te vinden;
33. is verheugd dat sommige lidstaten pensioenopsporingsdiensten hebben die mensen helpen om hun pensioenaanspraken uit de verschillende bronnen binnen die lidstaat op te sporen; moedigt andere lidstaten aan om een gelijkaardig systeem te ontwikkelen; meent dat het op termijn nuttig is dergelijke nationale pensioenopsporingsdiensten met elkaar te verbinden op EU-niveau om de mobiliteit van werknemers te bevorderen;

HERZIENING VAN DE EU-WETGEVING

34. stelt vast dat daar waar de Europese Unie op pensioengebied bevoegd is, de Europese wetgeving zeer versnipperd is; vraagt de Commissie te onderzoeken of in het kader van betere regelgeving een rationalisatie van dit regelgevend kader aangewezen is;

KAPITAALVEREISTEN

35. is van mening dat bij voorstellen voor een solvabiliteitsregeling voor IBPV's rekening moet worden gehouden met de specifieke kenmerken van pensioenen, waarbij in

gedachte moet worden gehouden dat de risico's in de verzekeringssector verschillen van die waarmee IBPV's te maken krijgen, in het bijzonder wat betreft de voorwaardelijkheid van pensioenrechten, de duur van pensioenportefeuilles en het feit dat IBPV's special purpose vehicles zijn die een homogene productportefolio beheren; benadrukt dat een dergelijke regeling vooral tot doel zou hebben de huidige en toekomstige gepensioneerden meer bescherming te bieden; is van mening dat het effect van dergelijke voorstellen volledig moet worden beoordeeld, met name om de bijkomende kosten en administratieve lasten te kwantificeren; is van mening dat een eventuele herziening van de solvabiliteitsregels voor IBPV's moet worden uitgevoerd binnen het kader van de bestaande IBPV-richtlijn;

36. benadrukt, aansluitend bij de verklaring van de Commissie in het groenboek, dat de IBPV-richtlijn gebaseerd is op een minimumharmonisatieaanpak volgens Solvabiliteit I, terwijl verzekeringsondernemingen in de nabije toekomst zelfs voor hun activiteit op het gebied van bedrijfspensioenen de op risico gebaseerde Solvabiliteit II-regeling zullen toepassen;
37. benadrukt dat de financiële markten alleen efficiënt kunnen werken als er vertrouwen is, en is van mening dat voor vertrouwen degelijke prudentiële regels voor financiële instellingen vereist zijn en dat IBPV's hierop geen uitzondering mogen vormen;
38. is van mening dat, om tot consistentie van de prudentiële regelingen van de verschillende verleners van financiële diensten te komen, het principe "zelfde risico's, zelfde regels, zelfde kapitaal" moet gelden, rekening houdend met de kenmerken van elk pensioenproduct en -stelsel;
39. onderstreept dat personen het recht hebben op informatie over de landen, sectoren en producten waar pensioenfondsen hun activa investeren;
40. is van mening dat de kwalitatieve onderdelen van Solvabiliteit II waardevolle uitgangspunten zijn voor de versterking van het toezicht op IBPV's; merkt op dat dit in het bijzonder van toepassing is op de vereisten voor goed risicobeheer;
41. verzoekt de Commissie voorstellen op te stellen voor besluitvorming met betrekking tot de solvabiliteitsregeling voor IBPV's en met name, zoals zij in het groenboek heeft aangekondigd, zo spoedig mogelijk een effectbeoordeling uit te voeren over de toepassing van een solvabiliteitsregeling als Solvabiliteit II;
42. wijst erop dat pensioenfondsen, met inbegrip van IBPV's, nog steeds worden gereguleerd en onder toezicht worden gehouden als autonome financiële entiteiten, maar dat deze activiteiten in de praktijk door conglomeraten worden ondernomen;
43. benadrukt dat voorstellen voor nieuwe wetgeving of wijzigingen in bestaande wetgeving aan een grondige effectbeoordeling moeten worden onderworpen;
44. benadrukt dat de nieuw opgerichte Europese toezichtautoriteit (Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen) haar bevoegdheden ten volle moet benutten en een belangrijke rol moet spelen in de voorbereidende fase van een herziening van de IBPV-richtlijn en bij de ontwikkeling van wetbepalingen zoals technische ontwerpnormen, richtsnoeren en aanbevelingen voor een solvabiliteitsregeling; herinnert eraan dat de

IBPV-richtlijn niet van toepassing mag zijn op openbare pensioenverplichtingen en werkgerelateerde pensioenstelsels in de eerste pijler;

45. is van mening dat, net als Solvabiliteit II bedrijven in alle verzekeringstakken in staat stelt om aan de nationale wetgeving van 27 lidstaten op het gebied van burgerlijk recht, belastingrecht of verbintenissenrecht te voldoen, het ontwerpen van een solvabiliteitsregeling voor IBPV's weliswaar duidelijk een bevoegdheid van de Europese Unie is, maar overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel rekening moet houden met alle bedrijfspensioenwetten, sociale en arbeidswetten die door de lidstaten zijn vastgesteld;
46. is van mening dat pensioenfondsen, met het oog op meer transparantie en rekenschap, vertegenwoordigers van de sociale partners en van hun begunstigden in hun raad van bestuur moeten opnemen;

INSOLVENTIE

47. neemt terdege nota van de grote verschillen in omzetting en toepassing van de insolventierichtlijn; merkt op dat hoewel de desbetreffende wettelijke voorschriften redelijk toereikend kunnen zijn, de resultaten toch ontoereikend kunnen zijn, en dus in strijd met de doelstelling van de richtlijn; verwijst naar de conclusie van de Commissie dat, in sommige gevallen wat de uitvoering van de verplichtingen opgelegd door artikel 8 van de richtlijn betreft, de vraag kan worden gesteld of sommige van de maatregelen afdoende zijn om de belangen van werknemers en gepensioneerden te beschermen in geval van insolventie van de werkgever en dat een aantal kwesties moeten worden behandeld;
48. vraagt de Commissie de uitvoering van deze richtlijn nauwgezet op te volgen, actie te ondernemen tegen lidstaten indien dit gerechtvaardigd is, en bij de herziening van de richtlijn rekening te houden met de specifieke situatie betreffende de financieringsverplichtingen van de werkgever ten opzichte van zijn werknemers of zijn pensioenfonds;
49. benadrukt dat de aanpak van de vragen in verband met een regeling inzake kapitaalvereisten voor pensioenfondsen nauw verbonden is met een afdoende oplossing voor de kwesties betreffende artikel 8 van de insolventierichtlijn;
50. is van mening dat de EU-wetgeving inzake de insolventie van de werkgever moet worden aangescherpt om te zorgen voor gelijke bescherming van de spaartegoeden van alle werknemers, ongeacht de aard van het pensioenvoorzieningsstelsel van hun werkgever;

VOORLICHTING

51. beseft dat de kennis van werknemers en particulieren omtrent pensioenen erg beperkt is; meent dat werknemers en particulieren beter moeten worden voorgelicht over de pensioenrechten die zij in de verschillende pijlers opbouwen, de voorwaarden waaraan deze zijn onderworpen, de veiligheid en de portabiliteit van deze rechten, de mogelijke noodzaak om extra te sparen om een streefniveau te bereiken, en het feit dat de premies die voor het beheer van de activa op elk niveau van de pensioenfondsen worden aangerekend, moeten worden bekendgemaakt;

52. merkt op dat de keuze in de tweede en derde pijler in veel lidstaten enorm is; benadrukt dat het voor werknemers en particulieren erg ingewikkeld is om een pensioenregeling te kiezen; is van mening dat er standaardopties beschikbaar moeten zijn en dat er voldoende informatie beschikbaar moet zijn over de verschillen tussen de standaardoptie en de alternatieven;
53. is van mening dat werknemers informatie moeten krijgen over de kosten, premies en risico's die aan het sluiten van contracten voor een aanvullend pensioen verbonden zijn;

BELEIDSCOÖRDINATIE

54. herinnert eraan dat voorzitter Barroso tijdens zijn eerste termijn pensioenen tot prioriteit heeft gemaakt; meent dat er een coherente en allesomvattende aanpak nodig is; verwelkomt het groenboek als eerste stap naar zo een aanpak; kijkt uit naar concrete wetgevingsvoorstellen in de nabije toekomst; wijst erop dat in eventuele concrete wetgevingsvoorstellen rekening moet worden gehouden met het subsidiariteitsbeginsel;
55. verzoekt de Commissie de oprichting te overwegen van een speciale taskforce voor pensioenen waaraan alle DG's met bevoegdheden inzake pensioenaangelegenheden deelnemen;
56. is van mening dat het nuttig kan zijn een Europees pensioenplatform op te zetten dat alle pensioenpijlers omvat en voor alle stakeholders openstaat; is van mening dat om hierbij overlappings te vermijden, rekening moet worden gehouden met het reeds bestaande Raadgevend Comité voor aanvullende pensioenen (het "Pensioenforum");
57. benadrukt het belang van de open coördinatiemethode voor de beleidscoördinatie; moedigt de lidstaten aan de onderlinge samenwerking en de samenwerking op Europees niveau te versterken;
58. is van mening dat de Europese instellingen het goede voorbeeld moeten geven door voor toereikende en duurzame pensioenen te zorgen; merkt op dat de laatste volledige herziening van de pensioenregeling van de Europese instellingen plaats had in 2004 en verzoekt de Commissie daarom een gedetailleerde herziening van de huidige procedures en bepalingen te verrichten en uiterlijk in juni 2011 een gedetailleerd verslag voor te leggen aan het Parlement.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	25.1.2011
Uitslag eindstemming	+: 35 -: 6 0: 4
Bij de eindstemming aanwezige leden	Burkhard Balz, Sharon Bowles, Udo Bullmann, Pascal Canfin, Nikolaos Chountis, George Sabin Cutaş, Rachida Dati, Leonardo Domenici, Derk Jan Eppink, Diogo Feio, Markus Ferber, Elisa Ferreira, Vicky Ford, Ildikó Gáll-Pelcz, José Manuel García-Margallo y Marfil, Jean-Paul Gauzès, Sven Giegold, Sylvie Goulard, Liem Hoang Ngoc, Gunnar Hökmark, Othmar Karas, Wolf Klinz, Jürgen Klute, Philippe Lamberts, Werner Langen, Astrid Lulling, Hans-Peter Martin, Arlene McCarthy, Sławomir Witold Nitras, Ivari Padar, Anni Podimata, Antolín Sánchez Presedo, Olle Schmidt, Edward Scicluna, Peter Simon, Peter Skinner, Theodor Dumitru Stolojan, Ivo Strejček, Kay Swinburne, Ramon Tremosa i Balcells
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Sophie Auconie, Sari Essayah, Danuta Jazłowiecka, Thomas Mann, Gay Mitchell

26.1.2011

ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

over het Groenboek "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels"

(2010/2239(INI))

Rapporteur voor advies: Cornelis de Jong

SUGGESTIES

De Commissie interne markt en consumentenbescherming verzoekt de ten principale bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

Opmerkingen van algemene aard

1. onderstreept dat pensioenen universeel, adequaat en duurzaam moeten zijn, dat behoorlijke pensioenrechten en pensioenniveaus voor iedereen moeten worden gegarandeerd en dat daarbij rekening moet worden gehouden met de bestaande verschillen in beroepssituatie en loopbaanontwikkeling;
2. wijst met nadruk op het belang van op het solidariteitsbeginsel gebaseerde en onder de eerste pijler ressorterende pensioenstelsels, die behoren tot de kern van het Europese sociale model en waarvan de meeste Europese burgers afhankelijk zijn, inclusief de meest kwetsbaren onder hen zoals mensen die buiten de arbeidsmarkten vallen; verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat pensioenen van de eerste pijler boven de armoedegrens zitten;
3. stelt zich op het standpunt dat, in weerwil van de verschillen tussen de lidstaten wat de financiering van pensioenverzekeringsstelsels betreft, het op bijdragen berustende omslagstelsel nog steeds de voornaamste pijler van de pensioenverzekering voor werknemers is;
4. roept de lidstaten ertoe op de nodige aandacht te besteden aan de betaalbaarheid en houdbaarheid van de onder de eerste en tweede pijler vallende stelsels; benadrukt dat bij de herziening en herformulering van de pensioenstelsels in de respectieve lidstaten, mede

gelet op de toekomstige financieringsbehoeften in het kader van de overheidsfinanciën, ook rekening moet worden gehouden met de bestaande budgettaire en demografische druk op de lidstaten, alsook met de vergrijzing van de bevolking, de groeiende arbeidsparticipatie van vrouwen, de veranderende gezinsstructuren en de atypische werkgelegenheidssituatie; wijst met name op het feit dat de lidstaten in de eurozone op een zodanige wijze met elkaar verbonden zijn dat aan de vervulling van pensioenverplichtingen een grensoverschrijdend effect kan zijn verbonden;

5. wijst erop dat de historische achtergronden, de economische en demografische situatie en de specifieke kenmerken van de arbeidsmarkt van lidstaat tot lidstaat verschillen en dat de beginselen van subsidiariteit en solidariteit, op grond waarvan de lidstaten volledig verantwoordelijk blijven voor de organisatie van hun pensioenstelsels, daarbij in acht moeten worden genomen;
6. is van mening dat hervormingen in de pensioenstelsels op een transparante manier moeten worden doorgevoerd en moeten garanderen dat de pensioenstelsels gezond, duurzaam en betaalbaar zijn en adequaat zijn berekend op de te verwachten demografische en sociaaleconomische problemen;
7. is ervan overtuigd dat de mobiliteit van premiebetalende werknemers, waaraan de Unie en de interne markt in toenemende mate behoefte hebben, noopt tot algehele overdraagbaarheid van de krachtens om het even welk nationaal pensioenverzekeringsstelsel opgebouwde pensioenrechten, ongeacht of het gaat om een op bijdragen berustend omslagstelsel dan wel om een kapitaalgedekte regeling;
8. onderstreept dat de verschuiving van het evenwicht tussen gepensioneerden en beroepsbevolking ten koste is gegaan van de soliditeit van op het solidariteitsbeginsel berustende omslagstelsels;
9. wijst met nadruk op de complementariteit en onderlinge afhankelijkheid van de respectieve pensioenpijlers;

Consumentenrechten

10. constateert dat het bij veel pensioenstelsels nog steeds ontbreekt aan de nodige transparantie met betrekking tot de bedragen en te verwachten pensioenniveaus, in bepaalde gevallen zowel in de precontractuele fase als op het moment dat de pensioenovereenkomst daadwerkelijk tot stand komt; onderstreept dat dit gebrek aan transparantie vooral problematisch is bij particuliere pensioenregelingen, waarbij burgers betrouwbare informatie moeten kunnen krijgen over de risico's die zij lopen, over de relevante kosten die eraan zijn verbonden en het te verwachten pensioenniveau;
11. dringt er bij de lidstaten op aan transparantieproblemen met betrekking tot pensioenen te ondervangen door middel van een op "optimale praktijken" geschoeide aanpak; dringt aan op effectieve regulering van en toezicht op pensioenregelingen, waarbij ook gebruik moet worden gemaakt van de open coördinatiemethode, die nodig is om vast te stellen of de rechten en belangen van de burgers effectief gewaarborgd zijn, gezien het grote percentage burgers dat voor zijn levensonderhoud in hoge mate op pensioenregelingen is aangewezen;

12. benadrukt het belang van goede informatieverstrekking aan de burgers door hen op de hoogte te houden van hun rechten met betrekking tot pensioenstelsels, met name in verband met grensoverschrijdende activiteiten en mobiliteit;
13. verzoekt de Commissie met concrete voorstellen te komen ter verbetering van de transparantie met betrekking tot pensioenregelingen;
14. onderstreept de noodzaak om vanaf een vroeg stadium werk te maken van een gedegen financiële educatie;
15. roept de lidstaten ertoe op mkb-bedrijven, en in het bijzonder micro-ondernemingen en individuele dienstverleners (zoals freelancers) beter toegang te verschaffen tot pensioenfondsen;
16. staat positief tegenover de instelling van nationale traceersystemen voor uit andere bronnen in om het even welke EU-lidstaat verworven pensioenrechten, en verzoekt de Commissie met voorstellen te komen voor de invoering van een Europees traceersysteem;
17. merkt op dat de EU niet alleen de pensioenrechten van mobiele werknemers in hun totaliteit moet verbeteren, maar er ook voor moet zorgen dat zij toegang hebben tot betrouwbare gegevens, zodat zij met kennis van zaken een besluit kunnen nemen alvorens in het buitenland te gaan werken; onderstreept dat pensioennemers recht dienen te hebben op informatie omtrent de landen, sectoren en producten waarin pensioenfondsen hun activa investeren;
18. dringt er bij de lidstaten die nog geen concrete plannen hebben geformuleerd met duidelijk kwantificeerbare en tijdsgebonden mijlpalen en doelstellingen voor de versterking van hun pensioenstelsels op aan, daarvan dringend werk te maken, zodat consumenten en burgers duidelijk inzicht krijgen in hun toekomstige pensioensituatie;

Grensoverschrijdende rechten

19. wijst erop dat alle pensioenrechten binnen de EU idealiter overdraagbaar zouden moeten zijn om tegemoet te komen aan de verwachtingen van de burger ten aanzien van de interne markt van de Unie; wijst erop dat de overdraagbaarheid van wettelijke pensioenen bij Europees recht is geregeld maar nog verder moet worden verbeterd, en dat er met betrekking tot de tweede pijler nog niets is gebeurd;
20. onderstreept dat de bestaande obstakels voor de overdraagbaarheid van pensioenrechten naar de eerste twee pijlers moeten worden opgeheven om de grensoverschrijdende mobiliteit van werknemers in de interne markt te verbeteren; dringt er bij de Commissie op aan, in samenwerking met de lidstaten betere informatie te verstrekken over de mogelijkheid om pensioenrechten over te dragen en omtrent de daarbij toepasselijke arbeidswetgeving, verzekerings- en werknemersrechten;
21. verzoekt de Commissie een nader onderzoek in te stellen naar de obstakels die overdraagbaarheid in de weg staan; is van mening dat eventuele maatregelen tot opheffing van mobiliteitsobstakels zoals fiscale discriminatie van grensoverschrijdende levensverzekeringspremies zich dienen te richten op alle arbeidsgerelateerde pensioenregelingen in de respectieve lidstaten, ongeacht de wijze waarop dergelijke

regelingen in de nationale pijlerstructuren zijn geïntegreerd; verzoekt de Commissie algemene beginselen vast te stellen die de lidstaten voldoende flexibiliteit bieden om ze in hun eigen (wettelijke) structuren in te passen;

22. is derhalve van oordeel dat, aangezien de EU en de lidstaten er alle belang bij hebben de mobiliteit van werknemers te vergroten, eventuele obstakels voor interne en grensoverschrijdende mobiliteit moeten worden opgeheven en er een oplossing moet worden gevonden voor problemen zoals gebrekkige overdraagbaarheid, langdurige opbouwperiodes, handhaving van slapende rechten, non-regressie en verschillen in fiscale behandeling en boekhoudkundige beginselen;
23. dringt er bij de Commissie op aan bepaalde definities in de IBPV-richtlijn – met name het concept grensoverschrijdende activiteit – nader te verduidelijken onder inachtneming van het feit dat de definitie van het begrip "pensioenfonds" van lidstaat tot lidstaat verschilt;
24. onderkent dat er voor individuele pensioenregelingen die (in het kader van de derde pijler) op internationale basis worden aangeboden in de vorm van bv. levensverzekeringsovereenkomsten nog steeds obstakels blijven bestaan; verzoekt de Commissie met suggesties te komen om dit soort problemen te ondervangen en een algemeen systeem voor te stellen om deze activiteiten te reglementeren.

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	26.1.2011
Uitslag eindstemming	+: 34 -: 3 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Pablo Arias Echeverría, Cristian Silviu Buşoi, Lara Comi, Anna Maria Corazza Bildt, António Fernando Correia De Campos, Jürgen Creutzmann, Christian Engström, Evelyne Gebhardt, Louis Grech, Małgorzata Handzlik, Malcolm Harbour, Iliana Ivanova, Sandra Kalniete, Eija-Riitta Korhola, Edvard Kožušník, Kurt Lechner, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Gianni Pittella, Mitro Repo, Zuzana Roithová, Heide Rühle, Matteo Salvini, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Laurence J.A.J. Stassen, Catherine Stihler, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Kyriacos Triantaphyllides, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Cornelis de Jong, Frank Engel, Ashley Fox, Liem Hoang Ngoc, Morten Løkkegaard, Konstantinos Poupakis

15.12.2010

ADVIES VAN DE COMMISSIE RECHTEN VAN DE VROUW EN GENDERGELIJKHEID

aan de Commissie werkgelegenheid en sociale zaken

inzake "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels"
(2010/2239(INI))

Rapporteur voor advies: Barbara Matera

SUGGESTIES

De Commissie rechten van de vrouw en gendergelijkheid verzoekt de ten principale bevoegde Commissie werkgelegenheid en sociale zaken onderstaande suggesties in haar ontwerpresolutie op te nemen:

- gelet op de strategie die de Europese Raad in 2001 te Stockholm heeft uitgestippeld met als doel hervorming van de pensioenstelsels in Europa,
- gelet op het besluit dat de Europese Raad in 2001 te Laken heeft genomen inzake gemeenschappelijke doelstellingen voor pensioenen om deze adequaat, houdbaar en flexibel te maken,
- gezien het Groenboek "Naar adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels",
 - A. overwegende dat de pensioenberekeningen gebaseerd zijn op het verzekerde salaris en de gewerkte periode en dat loopbaanonderbrekingen en veelal onvrijwillige deeltijdregelingen enerzijds en de loonverschillen tussen mannen en vrouwen anderzijds nadelig op het opgebouwde pensioen uitwerken en beletten dat de nodige rechten en spaargelden worden opgebouwd om van een onbezorgde oude dag te kunnen genieten, en dat een en ander zijn weerslag heeft op hun levensinkomen, sociale bescherming en pensioenen en tot een hogere armoederisicograad leidt, vooral na de pensionering,
 - B. overwegende dat de lidstaten verantwoordelijk zijn voor pensioenen en dat hun bevoegdheid op dit gebied geëerbiedigd dient te worden,
 - C. overwegende dat degenen die hun tijd en capaciteiten besteden aan de opvoeding van kinderen of aan de verzorging van ouderen, door de maatschappij erkend moeten worden en dat dit kan worden bewerkstelligd door deze mensen eigen rechten toe te kennen, met name wat pensioenen betreft,

- D. overwegende dat gelijkheid van mannen en vrouwen een waarde, een doelstelling en een grondrecht in de Unie is, en dat de EU-instellingen de plicht hebben gendergelijkheid in al hun handelen een plaats te geven,
- E. overwegende dat vrouwen in de Europese Unie te maken hebben met directe en indirecte discriminatie op verschillende punten van de pensioenstelsels,
- F. overwegende dat bij de raming van de gevolgen van pensioenhervormingen gewoonlijk wordt uitgegaan van een man met een volledige, voltijdse loopbaan en een gemiddeld inkomen en dat genderspecifieke actuariële tabellen een negatief effect hebben op de pensioenberekeningen voor vrouwen en een lager vervangingspercentage voor vrouwen opleveren,
- G. overwegende dat vrouwen hun loopbaan vaker onderbreken om voor kinderen, hulpbehoevende personen of zieke of oudere familieleden te zorgen en dat zij eerder hun beroepsactiviteit onderbreken of zelfs beëindigen of deeltijdwerk verrichten dan mannen om zich aan hun gezinstaken te wijden,
- H. overwegende dat gepensioneerden de kans lopen om tot armoede te vervallen en dat oudere vrouwen wat dat betreft de kwetsbaarste groep vormen; overwegende dat in 2007 de armoederisicograad voor vrouwen (17%) hoger was dan voor mannen (15%) en dat de kloof bijzonder groot was bij ouderen (22% voor vrouwen tegenover 17% voor mannen) en alleenstaande ouders (34%),
- I. overwegende dat mensen die thuis zorg verlenen nog steeds worden gediscrimineerd omdat hun gewerkte jaren niet worden meegeteld bij de berekening van pensioenen en andere rechten,
- J. overwegende dat oudere vrouwen zich in een bijzonder moeilijke positie bevinden wanneer hun recht op een pensioen wordt afgeleid van hun gehuwde status (pensioen voor echtgenote of weduwe) en wanneer zij als gevolg van loopbaanonderbrekingen onvoldoende eigen pensioenrechten hebben opgebouwd,
- K. overwegende dat gelijkheid van mannen en vrouwen wat pensioen en pensioenleeftijd betreft een doelstelling is en dat de pensioenen van vrouwen nog steeds achterlopen als gevolg van de loonachterstand van vrouwen, die momenteel in de EU gemiddeld 18% bedraagt en kan oplopen tot 30,3% in sommige lidstaten, hetgeen tot ongelijkheid op de arbeidsmarkt leidt en een risico van armoede op hogere leeftijd in de hand werkt,
- L. overwegende dat de wettelijke pensioenleeftijd in de meeste Europese landen verhoogd is of binnenkort verhoogd wordt, onder meer op grond van de levensverwachting,
- M. overwegende dat ouderen moeilijker een arbeidsplaats vinden dan jongeren en vaak als eersten moeten afvloeien, en in dat geval geen pensioen kunnen opbouwen,
- N. overwegende dat de meeste lidstaten voorstellen in toenemende mate gebruik te maken van particulier gefinancierde pensioenregelingen om een adequaat vervangingspercentage te waarborgen, en dat de vele nadelen voor vrouwen bij de toegang tot deze regelingen moeten worden aangepakt - de loopbaankloof tussen mannen en vrouwen, onbetaalde loopbaanonderbrekingen voor zorgtaken en de beroepensegregatie, waardoor vrouwen

minder toegang hebben tot kwalitatief goede bedrijfspensioenregelingen,

- O. overwegende dat vrouwen vaak lagerbetaalde banen hebben, wat het sparen voor pensioenvoorzieningen bemoeilijkt,
1. is van oordeel dat pensioenstelsels gebaseerd moeten zijn op adequate, houdbare en billijke criteria; verzoekt de lidstaten ervoor te zorgen dat in pensioenstelsels rekening wordt gehouden met de situatie van vrouwen en mannen die hun loopbaan onderbreken om zorgtaken op zich te nemen, teneinde gelijke behandeling te realiseren en rekening te houden met de perioden dat vrouwen in deeltijd werken of op moederschapsverlof zijn, en te voorkomen dat er nieuwe afhankelijkheidsvallen ontstaan;
 2. is van mening dat elk voorstel inzake adequate, houdbare en zekere Europese pensioenstelsels erop gericht moet zijn een einde te maken aan ongelijkheid tussen vrouwen en mannen in de Europese Unie; het moet een verbod bevatten op rechtstreekse discriminatie in particuliere en openbare pensioenregelingen, o.a. de praktijk om de hoogte van betalingen en premies te baseren op de levensverwachting, d.w.z. dat voor particuliere, openbare en bedrijfspensioenregelingen, die op vastgestelde premies berusten, voor mannen en vrouwen gelijke actuariële criteria moeten gelden;
 3. is van mening dat de perioden dat vrouwen of mannen voor kinderen of andere hulpbehoevende familieleden zorgen, als daadwerkelijk verzekerde perioden moeten meetellen voor de pensioenaanspraken en de pensioenberekening;
 4. verzoekt de lidstaten aandacht te besteden aan de structurele factoren die bijdragen tot de ongelijkheid in pensioenregelingen, inclusief de organisatie van zorg en het combineren van beroeps- en privéleven, ongelijkheden op de arbeidsmarkt, beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen en rechtstreekse discriminatie op het gebied van pensioenen die tot de tweede of derde pijler behoren;
 5. verzoekt de lidstaten bij de pensioenberekening de tijd en de investering te betrekken die gemoeid zijn met de verzorging van hulpbehoevende personen, ongeacht hun leeftijd of mate van afhankelijkheid;
 6. verzoekt de lidstaten te garanderen dat iedereen adequate individuele pensioenrechten opbouwt, ook mensen – voornamelijk vrouwen – met gerechtvaardigde loopbaanonderbrekingen, zodat eenieder van een waardige oude dag kan genieten;
 7. verzoekt de lidstaten voor gelijkheid op het gebied van pensioenen te zorgen, bijvoorbeeld door in pensioenregelingen perioden van zorg voor kinderen of familieleden in aanmerking te nemen, waarbij er met name rekening mee moet worden gehouden dat deze taken nog steeds grotendeels door vrouwen worden verricht, wat ten koste gaat van hun pensioenen;
 8. onderstreept het feit dat het eigen inkomen en het betaalde werk van vrouwen het sleutelement blijft van hun economische autonomie en van meer gelijkheid van mannen en vrouwen in de maatschappij als geheel; dringt bij de lidstaten aan op individualisering van de socialezekerheidsrechten met inbegrip van de pensioenrechten;
 9. verzoekt de lidstaten een behoorlijke minimuminkomensregeling te ontwerpen en hun

pensioenstelsels te herzien op het punt van de maatschappelijke rol van mannen en vrouwen, uitgaande van de hogere levensverwachting van vrouwen, zonder dat op enigerlei wijze te gebruiken als rechtvaardiging voor discriminatie op grond van geslacht, en de grote loonverschillen tussen mannen en vrouwen, die tot uiting komen in de hoogte van de uitgekeerde pensioenen, waardoor zij vaak onder de armoedegrens terechtkomen, en de pensioenkloof tussen mannen en vrouwen te dichten;

10. verzoekt de Commissie, gezien het feit dat de verschillen tussen de pensioenen van vrouwen en mannen een gevolg zijn van de onderlinge beloningsverschillen, daadkrachtige maatregelen te nemen om deze kloof te dichten;
11. verzoekt de lidstaten naar wegen te zoeken om te voorkomen dat op de arbeidsmarkt de werkgelegenheid voor vrouwen negatief wordt beïnvloed door maatregelen om het werk thuis te ondersteunen, te evalueren of te valoriseren; verzoekt daarom om een beoordeling van het effect van maatregelen ter erkenning van het werk thuis op de samenleving en de werkgelegenheid voor vrouwen, o.a. in de vorm van een cijfermatig onderbouwde berekening inzake de pensioenen;
12. dringt aan op de ontwikkeling van een Europese werkgelegenheidsstrategie die een grotere arbeidsmarktparticipatie van vrouwen bevordert en ongelijkheid op werkgelegenheidsgebied met voor mannen en vrouwen verschillende gevolgen voor de hoogte van de pensioenpremies en –rechten tegengaat;
13. verzoekt de Commissie de procedure in te leiden voor het schrappen van artikel 5, lid 2, van Richtlijn 2004/113/EG, dat discriminatie van vrouwen bij pensioenproducten toestaat;
14. verzoekt de Commissie zich in te zetten voor een Europese kaderrichtlijn inzake minimumpensioenen die zou kunnen bepalen dat eenieder vanaf een bepaalde leeftijd, ongeacht het aantal gewerkte jaren, recht heeft op een minimumpensioen;
15. dringt erop aan dat de Commissie en de lidstaten de aanbieders van bedrijfs- en andere aanvullende pensioenen ertoe verplichten om bij de berekening van de pensioenuitkeringen gebruik te maken van genderneutrale mortaliteitstabellen, om te voorkomen dat vrouwen voor hun hogere levensverwachting worden bestraft met lagere vervangingspercentages dan mannen;
16. verzoekt de Commissie en de lidstaten een omvattende evaluatie uit te voeren van het effect van alle hervormingen op het gebied van de sociale zekerheid, met name de pensioenstelsels, die wellicht negatief uitwerken op de werkgelegenheid en de pensioenrechten van vrouwen, zoals bezuinigingen op kinderopvang, ouderenzorg, pensioenbeleid, enz.;
17. roept de Commissie en de lidstaten op ervoor te zorgen dat vrouwen op het gebied van bedrijfs- en particuliere pensioenregelingen niet worden gediscrimineerd en dat deze regelingen de bestaande patronen niet versterken, waarbij vrouwen op het gebied van uitkeringen en premies al achtergesteld zijn; verzoekt de Commissie onderzoek te doen naar eventuele discriminerende effecten van artikel 5 van Richtlijn 2005/113/EG op vrouwen;
18. is ingenomen met de publicatie door de Commissie van het groenboek "Naar adequate,

houdbare en zekere pensioenstelsels", mits het subsidiariteitsbeginsel geëerbiedigd blijft en mits de lidstaten hun verantwoordelijkheid en bevoegdheid met betrekking tot hun pensioenbeleid en -stelsel behouden;

19. is ingenomen met het groenboek van de Commissie "Naar adequate, houdbare en zekere pensioenstelsels", mits het beleid van de EU en de eventuele nieuwe verordeningen en richtlijnen van de EU garanderen dat de solidariteit tussen de generaties, de solidariteit binnen een bepaalde generatie en de solidariteit tussen mannen en vrouwen gehandhaafd blijft;
20. is ingenomen met het groenboek van de Commissie "Naar adequate, houdbare en zekere pensioenstelsels", met name het voornemen van de Commissie om de opbouw van pensioenrechten te verbeteren voor EU-burgers die (tijdelijk) in een andere lidstaat werken;
21. verzoekt de Commissie in aanmerking te nemen dat de reeds bestaande mogelijkheden om een (aanvullend) pensioen te verkrijgen, vaak te complex en riskant zijn; spoort de Commissie daarom aan om de lidstaten in staat te stellen voor meer transparantie en zekerheid te zorgen bij de keuze en/of ondertekening van een bepaalde optie, met name voor vrouwen die van aanvullend pensioensparen kunnen profiteren;
22. verzoekt de Commissie geen gevolg te geven aan nieuwe verzoeken in de EU om een definitie van "adequaat pensioen", omdat daarin geen rekening wordt gehouden met het feit dat er tussen de lidstaten grote verschillen bestaan bij de beschikbaarheid en betaalbaarheid van andere diensten en voorzieningen voor ouderen (zoals huisvesting, zorg en openbaar vervoer).

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	13.12.2010
Uitslag eindstemming	+ : 20 - : 0 0 : 2
Bij de eindstemming aanwezige leden	Regina Bastos, Edit Bauer, Andrea Češková, Marije Cornelissen, Silvia Costa, Tadeusz Cymański, Ilda Figueiredo, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Philippe Juvin, Barbara Matera, Elisabeth Morin-Chartier, Siiri Oviir, Raül Romeva i Rueda, Marc Tarabella, Britta Thomsen, Anna Záborská
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Izaskun Bilbao Barandica, Anne Delvaux, Cornelia Ernst, Christa Klaß, Mariya Nedelcheva, Sirpa Pietikäinen, Rovana Plumb

UITSLAG VAN DE EINDSTEMMING IN DE COMMISSIE

Datum goedkeuring	1.2.2011
Uitslag eindstemming	+: 40 -: 6 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Regina Bastos, Edit Bauer, Philippe Boulland, Milan Cabrnock, David Casa, Alejandro Cercas, Ole Christensen, Sergio Gaetano Coffferati, Marije Cornelissen, Tadeusz Cymański, Frédéric Daerden, Karima Delli, Sari Essayah, Richard Falbr, Ilda Figueiredo, Thomas Händel, Marian Harkin, Roger Helmer, Nadja Hirsch, Stephen Hughes, Liisa Jaakonsaari, Danuta Jazłowiecka, Martin Kastler, Ádám Kósa, Jean Lambert, Veronica Lope Fontagné, Olle Ludvigsson, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Csaba Óry, Siiri Oviir, Rovana Plumb, Konstantinos Poupakis, Sylvana Rapti, Licia Ronzulli, Elisabeth Schroedter, Csaba Sógor, Jutta Steinruck, Traian Ungureanu
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Georges Bach, Raffaele Baldassarre, Kinga Göncz, Gesine Meissner, Ria Oomen-Ruijten, Evelyn Regner, Dirk Sterckx, Gabriele Zimmer